

ТРИДЕСЕТ И СЕДМО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

СТ А Н О В И Щ Е

по к.д N 09/1996 г. на Конституционния съд

Конституционно дело N 09/1996 г. на Конституционния съд е образувано по искане на група народни представители за установяване противоконституционност на текстове от Закона за местните данъци и такси и от Закона за изменение и допълнение на Закона за местни данъци и такси (ДВ, бр. 37 от 1996 г.), както и за тълкуване на чл. 5, ал. 5 от Конституцията на Република България.

С определение на Конституционния съд от 21.05.1996 г. Народното събрание е конституирано като страна по делото. Съгласно Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, становището се изготвя от постоянната комисия, която е била водеща по оспорения закон.

На 5 Юни 1996 г. Комисията по бюджет и финанси проведе заседание, на което разгледа искането пред Конституционния съд. С искането се търси обявяването като противоконституционни на чл. 2, буква "а" от Закона за местните данъци и такси, чл. 6, ал. 1 от Приложение N 1 и & 14 от Закона за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси (ДВ, бр. 37/1996 г.).

По чл. 2, буква "а" от Закона за местните данъци и такси.

В искането се твърди, че общината "в тези случаи не оказва никаква услуга" и поради това липсва основание за такси. Това твърдение не е състоятелно. При самото сключване на сделките, включително дарението, се депозират редица документи, издадени от общинските служби. Общината оказва услуги преди и след сключването на договори. За да се издаде нотариалният акт е необходимо да се представят документи - удостоверения, скици и други, необходими за индивидуализацията на имота, оценката, бележката за освобождаването му от данъчни задължения и други подобни. След сключването договорът се вписва в емлячните книги, разписните листове към регулационните планове, данъчните регистри и др., които служат за справки и издаване на удостоверения за имота.

Следователно в чл.2 б. „а“ не е установен данък, а такса, която се събира от общините за оказваните от тях услуги.

По чл. 6 ал.1 от Приложение 1 към ЗИДМДТ:

По отношение на недвижимите имоти на стопанските субекти с чл. 9 от действащия Закон за местните данъци и такси е възприет и се прилага принципът на разграничение според начина на ползване на имота при определяне на размера на данъка - за жилищни или за нежилищни нужди. Когато сгради или части от сгради се използват за жилищни нужди,

дължимият за тях данък е по-малък от данъка върху сградите за останалите сгради или вилните имоти. Този принцип на разграничение на размера на данъка според жилищното или нежилищното използване на сградата или на част от сградата е доразвит с приетия текст на чл. 6 от Приложение N 1 на ЗИДЗМДТ, като е предвидено неговото прилагане и по отношение на имотите на гражданите.

Определянето на размера на данъчното задължение при пропорционалните данъци зависи от определената от Закона данъчна ставка и от данъчната основа (данъчната оценка на имота в случая). Безсмислено е да се възприеме предложеното диференциране на данъчното задължение в зависимост от използването на сградата чрез определяне на по-висока по размер данъчна ставка без да се променя данъчната оценка, тъй като с възприетата данъчна оценка без да се променя данъчната ставка води до един и същ резултат по отношение на определяне на размера на данъчното задължение.

По § 14 от Преходните и заключителните разпоредби:

Параграф 14 на Закона определя, че нормите на Приложение N 1 за данъчна оценка на недвижимите имоти за облагането им с данък върху сградите и при определяне на таксата за изхвърляне на смет влизат в сила от 1 Януари 1996 година.

Конституцията на Република България определя реда за влизане в сила на нормативните актове. В чл. 5, ал. 5 е казано: "Всички нормативни актове се публикуват. Те влизат в сила три дни след обнародването им, освен когато в тях е определен друг срок". В този както и в останалите текстове на Конституцията, в които се употребяват думите "влиза в сила" не е посочено изрично изключването на обратното действие на правна норма.

Законът за нормативните актове (ЗНА) допуска съществуването и приемането на разпоредби от нормативен акт, които имат обратна сила. Член 14, ал.1 от ЗНА предвижда възможност да се даде обратна сила на нормативен акт по изключение и с изрична разпоредба.

Това изключение от принципа е потвърдено косвено и в чл. 35, ал. 1 от Указа за прилагане на ЗНА, където се предвижда в заключителните разпоредби на нормативния акт да се включват правилата, с които се придава обратна сила на акта.

Тази допустима от Конституцията и Закона за нормативните актове законодателна техника е използвана от законодателя при приемането на текста на параграф 14 на Преходните и заключителни разпоредби на закона.

Няма конституционно определен правен принцип, че данъчните закони действат от момента на влизането им в сила. Принципът, установен в законодателството ни е за прилагане на по-благоприятния закон спрямо заварени правоотношения, по отношение когато се изменят санкциите или основанията при реализирането на наказателна или административнонаказателна отговорност - чл. 2, ал. 2 от Наказателния кодекс и чл. 3, ал. 2 от Закона за административните нарушения и наказания. Данъчните задължения по своята същност не са санкции, а

едностранно установени от държавата безвъзмездни парични вземания, събирани с цел реализиране на държавните и обществените потребности.

Очевидно имайки предвид тези съображения, по аналогичен начин е постъпило и Великото Народно събрание, като на 19 Септември 1991 година е приело Закон за изменение и допълнение на Закона за местните данъци и такси, с който се увеличава размера на данъка върху сградите. В параграф 40 на Преходните и заключителните разпоредби на закона е прието параграфи 2, 3, 4 и 5 да влязат в сила от 1 Януари 1991 година, т.е. да имат обратно действие. Закона е публикуван в "Държавен вестник" бр. 82 от 4 Октомври 1991 г., въз основа на Указ N 302 на Президента на Република България от 2 Октомври 1991 година.

Приемането на параграф 14 в този вид е необходимо и за това, че неговите разпоредби са в съответствие и допълват други текстове от закона, които определят сроковете за плащане на данъка върху сградите и таксата за изхвърляне на смет за 1996 г., както и начина на тяхното събиране.

Основание на законодателя за приемането на параграф 14 е и трайно установения в бюджетното ни и данъчно законодателство принцип, изразен в чл. 6 на Закона за съставяне и изпълнение на Закона за държавния бюджет, а именно, че бюджета се съставя за една година, изпълнението му започва от 1 Януари и приключва на 31 Декември и данъкът върху сградите е годишен данък върху недвижимите имоти, съгласно чл. 15 от Закона за местните данъци и такси. Доколкото с промените се преурежда фактическия състав в течение на данъчната (календарната година), то не сме изправени пред същинско обратно действие на Закона.

Изложените съображения недвусмислено потвърждават необходимостта от съществуването на параграф 14 в приетата от Народното събрание редакция.

Предвид изложените аргументи, Комисията по бюджет и финанси прие решение с мнозинство, с което предлага на Народно събрание становище да бъде отхвърлено искането за обявяване противоконституционност на посочените законови текстове.

София, 6 Юни 1996 г.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ:**

КИРИЛ ЖЕЛЕВ